

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

13 юни 2024 година *

„Преюдициално запитване — Обща политика в областта на убежището и субсидиарната закрила — Директива 2011/95/ЕС — Член 12 — Изключване на статута на бежанец — Лице, регистрирано от Агенцията на ООН за подпомагане и работа (с палестинските бежанци в Близкия изток) (UNRWA) — Условия, при които това лице *ipso facto* има право на предимствата по Директива 2011/95/ЕС — Преустановяване на закрилата или помощта на UNRWA — Член 4 — Обща ситуация, преобладаваща в сектор от зоната на действие на UNRWA — Индивидуална преценка на релевантните обстоятелства — Директива 2013/32/ЕС — Член 40 — Последваща молба за международна закрила — Нови елементи — Елементи, които вече са разгледани в окончателното решение по предишната молба“

По дело C-563/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Административен съд София-град (България) с акт от 9 август 2022 г., постъпил в Съда на 22 август 2022 г., в рамките на производство по дело

SN,

LN,

срещу

Заместник-председател на Държавна агенция за бежанците,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: С. Lycourgos, председател на състава, О. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin и L. S. Rossi (докладчик), съдии,

генерален адвокат: N. Emiliou,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: български.

като има предвид становищата, представени:

- за българското правителство, от Цв. Митова, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от А. Azéma, J. Hottiaux и Ив. Залогин, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 11 януари 2024 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 12, параграф 1, буква а) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9), на член 40 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 60), както и на член 19 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между SN и LN, от една страна, и заместник-председателя на Държавната агенция за бежанците (България) по повод на отхвърлянето от последния на молбата на SN и LN за получаване на статут на бежанец или, евентуално, на субсидиарна закрила.

Правна уредба

Международното право

Женевската конвенция

- 3 Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. (*Recueil des traités des Nations unies*, том 189, стр. 150, № 2545 (1954 г.)), влиза в сила на 22 април 1954 г. Тя е допълнена и изменена с Протокола за статута на бежанците, подписан в Ню Йорк на 31 януари 1967 г. и влязъл в сила на 4 октомври 1967 г. (наричана по-нататък „Женевската конвенция“).
- 4 Член 1, раздел D от Женевската конвенция предвижда:
„Тази конвенция не се прилага по отношение на лица, ползващи се в момента от закрилата или помощта на органи или организации на Организацията на обединените нации, различни от Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците [наричан по-нататък „ВКБООН“].

Когато оказването на такава закрила или помощ бъде преустановено по каквито и да било причини и ако положението на тези лица не е надлежно установено съгласно съответните резолюции, приети от Общото събрание на Организацията на обединените нации, тези лица могат *ipso facto* да се ползват от привилегиите, произтичащи от тази конвенция“.

UNRWA

- 5 С Резолюция № 302 (IV) на Общото събрание на ООН от 8 декември 1949 г. относно подпомагането на палестинските бежанци е създадена Агенцията на ООН за подпомагане и работа (с палестинските бежанци в Близкия изток) (UNRWA) (*United Nations Relief and Works Agency (for Palestine Refugees in the Near East)*).
- 6 Зоната на действие на UNRWA обхваща пет сектора, а именно: Ивицата Газа, Западния бряг, Йордания, Ливан и Сирия.
- 7 Съгласно Резолюция № 74/83 на Общото събрание на ООН от 13 декември 2019 г. относно подпомагането на палестинските бежанци:

„Общото събрание,

[...]

Като приветства съществената роля на [UNRWA], която от създаването си преди повече от 65 години подобрява положението на палестинските бежанци, като за тази цел предоставя образователна, здравна и социална помощ, както и услуги за спешна помощ, и продължава дейността си в областта на устройството на лагерите, микрофинансирането, защитата и спешната помощ,

[...]

Като взема под внимание и доклада на Главния комисар от 31 май 2019 г., представен в съответствие с параграф 57 от доклада на Генералния секретар, и изразява загриженост във връзка с тежката финансова криза, през която преминава [UNRWA] и която силно накърнява способността ѝ да продължи да предоставя основни програми на палестинските бежанци във всички зони на действие,

[...]

Като изразява сериозна загриженост за особено трудното положение на палестинските бежанци, които живеят в окупация, по-специално относно тяхната безопасност, благосъстояние и условия на живот в социално-икономически план,

Като изразява сериозна загриженост по-специално за тежкото хуманитарно и социално-икономическо положение на палестинските бежанци в Ивицата Газа, и като подчертава значението на спешната хуманитарна помощ и неотложния характер на възстановителните работи,

[...]

1. Със съжаление отбелязва, че все още не е извършено нито репатрирането на бежанците, нито тяхното обезщетяване, предвидени в параграф 11 от [Резолюция 194 (III) на Общото събрание на ООН от 11 декември 1948 г. относно принципите за постигане на окончателно решение и завръщане на палестинските бежанци по домовете им], и че поради това положението на палестинските бежанци продължава да бъде обект на сериозна загриженост и те продължават да се нуждаят от помощ за задоволяване на основните им нужди във връзка с тяхното здраве, образование и издръжка;

[...]

3. Подчертава необходимостта от продължаване на работата на [UNRWA], както и важността на нейната безпрепятствена дейност и на предоставяните от нея услуги, включително спешна помощ, за благосъстоянието, защитата и човешкото развитие на палестинските бежанци, както и за стабилността на района, в очакване на справедливото решаване на въпроса относно палестинските бежанци.

4. Призовава всички дарители да продължат да увеличават усилията си за посрещане на очакваните нужди на [UNRWA], по-специално на тези, които произтичат от увеличението на разходите или от конфликтите и нестабилността в региона, и от тежката социално-икономическа и хуманитарна обстановка, особено в окупираната палестинска територия, както и на нуждите, посочени в неотдавнашните призови за участие и в плановете относно Ивицата Газа за спешна помощ, възстановяване и реконструкция, както и в регионалните планове за справяне с положението на палестинските бежанци в Сирийската арабска република, както и на тези, избягали в други страни от региона;

[...]

7. Решава да продължи мандата на [UNRWA] до 30 юни 2023 г., без да се засягат разпоредбите на параграф 11 от [Резолюция 194 (III) на Общото събрание на ООН от 11 декември 1948 г. относно принципите за постигане на окончателно уреждане и завръщане на палестинските бежанци по домовете им]“ [неофициален превод].

8 С Резолюция № 77/123 на Общото събрание на ООН от 12 декември 2022 г. относно помощта за палестинските бежанци мандатът на UNRWA е продължен до 30 юни 2026 г.

9 С оглед на възложената ѝ мисия UNRWA трябва да се разглежда като орган на Организацията на обединените нации, различен от ВКБООН, който предоставя закрила или помощ по смисъла на член 1, раздел D от Женевската конвенция.

Правото на Съюза

Директива 2011/95

10 Съображение 18 от Директива 2011/95 гласи:

„Висшият интерес на детето“ следва да има първостепенно значение за държавите членки при изпълнението на настоящата директива, в съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 1989 г. При определяне на висшия интерес на детето държавите членки следва да обръщат особено внимание на

принципа за целостта на семейството, благоденствието и социалното развитие на непълнолетното лице, на съображения, свързани със сигурността и безопасността, както и на мнението на непълнолетното лице, в зависимост от неговата възраст или степен на зрялост“.

11 Член 2 от тази директива е озаглавен „Определения“ и гласи:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[...]

г) „бежанец“ означава гражданин на трета държава, който поради основателни опасения от преследване, основано на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група се намира извън държавата, чийто гражданин е, и който не може или поради тези опасения не желае да се обърне за закрила към тази държава, или лице без гражданство, което, като се намира по горепосочените причини извън държавата на предишното си обичайно пребиваване, не може или поради такива опасения не желае да се завърне в нея, и по отношение на което не се прилага член 12;

[...]“.

12 Член 4 от тази директива, озаглавен „Оценяване на фактите и обстоятелствата“, предвижда:

„1. Държавите членки могат да преценят, че е задължение на молителя да представи във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила. Държавата членка следва да оцени, в сътрудничество с молителя, елементите, свързани с молбата.

2. Елементите, посочени в параграф 1, се състоят от декларации на молителя и от всички документи, с които разполага молителят, за своята възраст, минало, включително и за свързаните с него роднини, самоличност, гражданство(а), държава(и), както и за мястото или местата на предишно пребиваване, предходни молби за убежище, за своя маршрут на пътуване, документи за пътуване, както и причини за подаване на молба за международна закрила.

3. Оценяването на молбата за международна закрила следва да бъде извършено за всеки отделен случай, като се вземат под внимание следните елементи:

а) всички относими факти, свързани с държавата на произход в момента на вземането на решение по молбата, включително законите и подзаконовите актове на държавата на произход, както и начинът на тяхното прилагане;

б) относими декларации и документи, представени от молителя, включително и информация, позволяваща да се определи дали молителят е бил или би могъл да бъде обект на преследване или на тежки посегателства;

[...]“.

13 Член 12 от същата директива, озаглавен „Изключване“, има следния текст:

„1. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато съответното лице:

а) попада в приложното поле на член 1, [раздел D] от Женевската конвенция относно закрилата или помощта от органи или агенции на Организацията на обединените нации, различни от [ВКБООН]. В случаите, в които тази закрила или помощ бъде преустановена на каквото и да е основание, без положението на тези лица да бъде окончателно уредено в съответствие с относимите резолюции на Общото събрание на Организацията на обединените нации, тези лица *ipso facto* имат право на предимствата по настоящата директива;

б) компетентните органи на държавата, в която то е установило своето пребиваване, считат, че то има правата и задълженията, произтичащи от гражданството на тази държава, или равностойни права и задължения.

2. Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице:

а) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;

б) е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди да бъде прието като бежанец, което означава преди издаването на разрешението за пребиваване, въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец; особено жестоките действия, дори и да се твърди, че са извършени с политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления, които нямат политически характер;

в) е признато за виновно в извършването на деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации, така както те са уредени в преамбюла и в членове 1 и 2 от Хартата на Организацията на обединените нации.

3. Параграф 2 се прилага към лицата, които подбуждат към престъпления или към деянията, посочени по-горе, или участват в тяхното извършване под каквато и да било друга форма“.

14 Съгласно член 15 от Директива 2011/95, озаглавен „Тежки посегателства“:

„Тежките посегателства са:

а) смъртно наказание или екзекуция; или

б) изтезание или нечовешко или унижително отношение, или наказание, наложено на молител в държавата на произход; или

в) тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт“.

- 15 Член 20 от тази директива, озаглавен „Общи правила“, предвижда в параграф 3:

„При изпълнението на настоящата глава държавите членки вземат предвид особеното положение на уязвимите лица, като например непълнолетни лица, непридружени непълнолетни лица, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители, придружени от непълнолетните си деца, жертви на трафик на хора, лица с психични разстройства и лица, които са били подложени на изтезания, изнасилване или други тежки форми на психологическо, физическо или сексуално насилие“.

- 16 Член 21 от тази директива е озаглавен „Закрила срещу връщането“ и параграф 1 от него гласи:

„Държавите членки спазват принципа за забрана на връщането в съответствие със своите международни задължения“.

Директива 2013/32

- 17 Член 2 от Директива 2013/32, озаглавен „Определения“, предвижда:

„За целите на настоящата директива:

[...]

а) „окончателно решение“ е всяко решение, с което се постановява, че гражданинът на трета страна или лицето без гражданство получава статут на бежанец или статут на лице под субсидиарна закрила по силата на Директива [2011/95], и което не е последвано от обжалване в рамките на глава V от настоящата директива, независимо дали това обжалване има или няма като следствие разрешаването на кандидата да остане на територията на съответните държави членки в очакване на решение;

[...]

р) „последваща молба“ означава молба за международна закрила, подадена след вземането на окончателно решение по предишна молба, като това включва и случаите, когато кандидатът изрично е оттеглил молбата си, и случаите, когато решаващият орган е отхвърлил молбата след нейното негласно оттегляне в съответствие с член 28, параграф 1“.

- 18 Глава II („Основни принципи и гаранции“) от тази директива обхваща членове 6—30. Член 10 от тази директива, озаглавен „Изисквания за разглеждане на молбите“, съдържа параграф 3, който има следния текст:

„Държавите членки гарантират, че решенията по молбите за международна закрила се вземат от решаващия орган след извършване на подходящо разглеждане. За тази цел те гарантират, че:

а) молбите са разгледани и решенията са взети индивидуално, обективно и безпристрастно;

б) е набавена точна и актуализирана информация от различни източници, като например [Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (ЕСПОУ)] и Върховния комисариат за бежанците на Организацията на обединените нации (ВКБООН), както и съответните международни организации за защита на правата на човека, по отношение на общата обстановка в страната на произход на кандидата, и при необходимост — в страните, през които кандидатът преминава транзитно, и че такава информация е предоставена на служителите, които разглеждат молбите и вземат решение по тях;

[...]“.

19 Член 33 („Недопустими молби“) от посочената директива предвижда в параграф 2, буква г):

„Държавите членки могат да приемат, че една молба за международна закрила е недопустима единствено ако:

[...]

г) молбата е последваща молба, когато не са се появили или не са били представени от кандидата нови елементи или факти, свързани с разглеждането на това дали кандидатът отговаря на условията за лице, на което е предоставена международна закрила по силата на Директива [2011/95]“.

20 Член 40 от същата директива е озаглавен „Последваща молба“ и предвижда:

„1. Когато лицето, което е подало молба за международна закрила в държава членка, предостави допълнителни сведения или подаде последваща молба в същата държава членка, тази държава членка разглежда тези допълнителни сведения или елементите на последващата молба в рамките на разглеждането на предходната молба, или в рамките на разглеждането на преразглежданото или обжалваното решение, доколкото в тази рамка компетентните органи могат да отчетат и разгледат всички елементи в подкрепа на новите сведения или последващата молба.

2. С цел вземането на решение относно допустимостта на молба за международна закрила съгласно член 33, параграф 2, буква г) първоначално последващата молба за международна закрила е предмет на предварително разглеждане с цел да се определи дали по тази молба са се появили или са били представени от кандидата нови елементи или нови факти, които са свързани с разглеждането на това дали кандидатът отговаря на условията за лице, на което е предоставена международна закрила по силата на Директива [2011/95].

3. Ако в предварителното разглеждане по параграф 2 бъде заключено, че са установени или представени от кандидата нови елементи или факти и те увеличават в значителна степен вероятността кандидатът да бъде признат за лице, на което е предоставена международна закрила по силата на Директива [2011/95], разглеждането на молбата продължава в съответствие с разпоредбите на глава II. Държавите членки могат да предвидят и други причини за [продължаване на разглеждането на] последваща молба [...].

[...]“.

- 21 Член 46 от Директива 2013/32, озаглавен „Право на ефективна защита“, предвижда в параграф 3:

„С цел спазване на разпоредбите на параграф 1 държавите членки гарантират, че ефективната защита предвижда цялостно и ех пипс разглеждане на фактите и правните въпроси, включително, когато е приложимо, разглеждане на нуждите от международна закрила съгласно Директива [2011/95], най-малкото в процедури по обжалване пред първоинстанционен съд“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 22 SN и малолетното ѝ дете LN, и двете лица без гражданство от палестински произход, напускат град Газа през юли 2018 г., след което първоначално пребивават в Египет в продължение на 45 дни, а след това в Турция в продължение на 7 месеца, преди да влязат незаконно в България през Гърция, придружени от KN, съпруг на SN и баща на LN.
- 23 На 22 март 2019 г. SN и LN подават първа молба за международна закрила до българските власти. Тази молба се основава на несигурната обстановка в Ивицата Газа, на липсата на достойни условия на живот и на почти постоянното състояние на война, дължащо се или на стрелбата от страна на Израел, или на съществуващите конфликти между Фатах и Хамас. В молбата се посочва също, че животът на KN е застрашен от постоянните бомбардировки на работното му място, че SN не може да си представи да роди други деца в такава обстановка и че домът ѝ, намиращ се близо до полицейско управление на Хамас, е застрашен от редовния ракетен обстрел от страна на Израел.
- 24 В тази първа молба SN и LN не са посочили, че са регистрирани от UNRWA.
- 25 С решение от 5 юли 2019 г. председателят на Държавната агенция за бежанците (България) (наричана по-нататък „ДАБ“) отхвърля тази молба с мотива, най-напред, че SN и LN не са били принудени да напуснат Ивицата Газа поради реална опасност от изтезание, нечовешко или унизително отношение, смъртно наказание или екзекуция или други тежки посегателства и че не са изложени на такъв риск при завръщане в Ивицата Газа, по-нататък, че положението в Ивицата Газа не може да се приравни на това на въоръжен конфликт като разглеждания в делото, по което е постановено решение от 17 февруари 2009 г., *Elgafaji* (C-465/07, EU:C:2009:94), и накрая, че SN и LN са могли да се установят в първата сигурна държава, а именно Египет или Турция, и че в действителност те са отишли в България само с надеждата за икономически по-добър живот.
- 26 След изчерпване на вътрешноправните средства за защита това решение е станало окончателно.
- 27 На 21 август 2020 г. SN и LN подават втора молба за международна закрила. В рамките на тази молба SN и LN представят писмо на ВКБООН от 18 август 2020 г., с което се удостоверява регистрацията им от UNRWA, и се позовават на член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95, за да претендират *ipso facto* предоставянето на бежански статут.
- 28 В подкрепа на това искане SN и LN представят различни документи, свидетелстващи за критичните условия, при които UNRWA работи в Ивицата Газа, по-специално след спирането през 2018 г. на годишното финансиране от Съединените американски щати, което довело до намаляване на първоначално получаваната от тяхното семейство помощ и

я правело недостатъчна, за да им осигури достойни условия на живот. При тези обстоятелства SN и LN считат, че закрилата или помощта на UNRWA трябва да се счита за преустановена по отношение на тях.

- 29 Като причини да напусне и да не може да се завърне в Ивицата Газа SN изтъква влошаващото се положение по отношение на сигурността в региона, прекъсването на изплащането на заплатата ѝ, липсата на работа и високото равнище на безработица, влошаването на положението, свързано с пандемията от COVID-19, въвеждането на военен час, затварянето на училищата и наложената от Хамас забрана на живеещите да напускат дома си, редовното напрежение между Хамас и Израел, както и обстоятелството, че тъй като домът, в който живеела, се намирал в близост до полицейско управление на Хамас, той е застрашен от редовния ракетен обстрел от страна на Израел. Впрочем по време на нападение през 2014 г. покривът на къщата бил засегнат и SN и LN се преместили при дядото по бащина линия на SN, и живели там в продължение на почти две години, преди да се върнат обратно в къщата. Освен това родителите на SN се преместили в Швеция още през 2008 г. и намерението ѝ било да се присъедини към тях.
- 30 С решение от 28 август 2020 г. ДАБ приема, че тази последваща молба за международна закрила е допустима, тъй като представянето на доказателство за регистрацията на SN от UNRWA трябва да се счита за ново обстоятелство от съществено значение за личното положение и държавата ѝ на произход.
- 31 С решение от 14 май 2021 г. заместник-председателят на ДАБ обаче отхвърля тази последваща молба като неоснователна по-специално с мотива, че в рамките на такава молба разглеждането се свежда до наличието, съществеността и обосноваването на всяко ново обстоятелство, свързано с личното положение на молителя или с това в държавата на произход. Най-напред обаче регистрацията от UNRWA не представлявала ново обстоятелство от съществено значение за личното положение на SN и LN, тъй като те вече са се ползвали от помощта на UNRWA и са решили да се откажат от нея, като доброволно са напуснали зоната на действие на този орган. По-нататък, нямало никаква причина да се смята, че те не биха се възползвали отново от тази помощ в случай на връщане в тази зона. На последно място, твърденията за общата ситуация в Ивицата Газа не обосновавали личен елемент на преследване или заплаха за живота, относими към предоставянето на бежански статут. Всъщност SN не е била принудена да напусне държавата си на произход и не е заявила спрямо нея да са осъществени дискриминационни или други неблагоприятни мерки, водещи до риск от преследване.
- 32 SN и LN обжалват това решение пред Административен съд София-град (България), който е запитващата юрисдикция.
- 33 В подкрепа на жалбата си те изтъкват, първо, че на 26 март 2018 г. KN е бил призован от полицията на Хамас поради участието си в мирни протести срещу Хамас. Подобна призовка обаче излагала KN на риск да бъде подложен на изтезания и дори на риск да бъде убит, което принудило KN и семейството му да напуснат зоната на действие на UNRWA. Второ, основните услуги и хуманитарните операции, извършвани от UNRWA, били изложени на риск поради многократни финансови дефицити. В този контекст семейството на SN получавало само минимална помощ, състояща се само от хранителни стоки. Трето, SN твърди, че е налице обективна невъзможност за връщане в Ивицата Газа поради наложените от Израел ограничения. Четвърто, следвало да се държи сметка за висшия

интерес на детето LN. Пето, те поддържат, че тъй като 80 % от жителите на Газа зависят от хуманитарна помощ, прехвърлянето им в Ивицата Газа би ги поставило в условия на крайна материална нищета в нарушение на член 4 от Хартата.

- 34 Заместник-председателят на ДАБ повтаря, че помощта, от която са се ползвали SN и LN, не е преустановена по независещи от волята им причини, тъй като те доброволно са се отказали от нея, като са напуснали зоната на действие на UNRWA.
- 35 В този контекст запитващата юрисдикция счита, че причините, поради които SN и LN са напуснали Ивицата Газа, която е един от секторите от зоната на действие на UNRWA, са определящи, за да се прецени дали тяхното положение попада в приложното поле на член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95.
- 36 На първо място, тази юрисдикция си задава въпроси относно елементите, които съгласно член 40, параграф 1 от Директива 2013/32 могат да бъдат взети предвид при разглеждането на основателността на последваща молба. В това отношение тя отбелязва, че в подкрепа на последващата си молба SN и LN са се позовавали на регистрацията си от UNRWA и са посочили, че вече изтъкнатите в подкрепа на предишната им молба обстоятелства позволяват да се заключи, че закрилата или помощта на UNRWA е преустановена по отношение на тях по смисъла на член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95.
- 37 От една страна, запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 33, параграф 2, буква г) от Директива 2013/32, според който последващи молби, които не се основават на нови елементи, са недопустими, е пречка да се вземат предвид причините, поради които SN и LN са напуснали Ивицата Газа.
- 38 От друга страна, тази юрисдикция счита, че за да може да разгледа тези причини с оглед на новия елемент, който се състои от доказателството за регистрацията на SN и LN от UNRWA, е необходимо да се тълкува изискването по посочения член 40, параграф 1 държавата членка да разглежда последващата молба в рамките на разглеждането на предишната молба или на посоченото в тази разпоредба „преразглеждано или обжалвано решение“.
- 39 На второ място, що се отнася до тълкуването на член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95, запитващата юрисдикция отбелязва, че SN и LN не твърдят наличието на опасност от преследване, а искат общата ситуация в Ивицата Газа да бъде преценена като основание за напускане и за невъзможност за връщане в зоната на действие на UNRWA, ситуация, която би позволила да се заключи, че закрилата или помощта на UNRWA е преустановена по независещи от волята им причини.
- 40 В този контекст посочената юрисдикция иска да се установи дали връщането на SN и LN в Ивицата Газа не би ги поставило в положение на крайна материална нищета по смисъла на решение от 19 март 2019 г., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218), тоест в положение да не могат да задоволяват най-основните си потребности, по-специално от храна, лична хигиена и дом, което би увредило физическото или психическото им здраве или би довело до несъвместимо с човешкото достойнство влошаване на положението им. Тя счита, че следва да се вземе предвид и общата ситуация в Ивицата Газа с оглед на член 19 от Хартата, с който се прилага принципът на забрана за връщане и който забранява нечовешкото и унижително отношение.

41 При тези условия Административен съд София-град решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли от чл. 40, параграф 1 от Директива [2013/32], че при допуснатата до разглеждане последваща молба за международна закрила, подадена от кандидат от палестински произход, без гражданство и на основание регистрацията му от UNRWA, при обстоятелствата по делото, посоченото в разпоредбата задължение за компетентните органи да отчетат и разгледат всички елементи в подкрепа на новите сведения при последващата молба, тълкувано във връзка с чл. 12, параграф 1, буква а) второто [изречение] от Директива 2011/95, включва и задължение да разгледат причините, поради които лицето е напуснало зоната на действие на UNRWA[,] ведно с новите елементи или обстоятелства, предмет на последващата молба? Зависи ли изпълнението на посоченото задължение от обстоятелството, че причините, поради които лицето е напуснало зоната на действие UNRWA, вече са разгледани в рамките на производството по първата молба за [международна] закрила, приключило с влязло в сила решение за отказ, но кандидатът не е изтъкнал и не е представил доказателства за регистрацията му от UNRWA?

2) Следва ли от чл. 12, параграф 1, буква а), второто изречение от Директива 2011/95, че предвиденото в разпоредбата „когато тази закрила или помощ бъде преустановена на каквото и да е основание“, е приложимо по отношение на лице от палестински произход, без гражданство, регистрирано и получавало подпомагане от UNRWA в град Газа за храна, здравни услуги и образование, без данни за лични заплахи срещу лицето, напуснало по своя воля и легално град Газа, при данните по делото:

– общата ситуация към момента на напускането е определена като безпрецедентна хуманитарна криза, свързана с недостиг на храна, питейна вода, здравни услуги, лекарства, проблеми с водоснабдяването и електричеството, разруха на сгради и инфраструктура, безработица

– затрудненията, които изпитва UNRWA да поддържа предоставянето [на] помощ и услуги в Газа, в това число за храна и здравни услуги, поради значителен дефицит по бюджета на UNRWA и постоянното увеличаване на зависимите от помощта на агенцията, [и обстоятелството, че] общата ситуация в Газа подкопава дейността на UNRWA?

Налага ли се друг отговор на този въпрос само на основание, че кандидатът е уязвимо лице по смисъла на чл. 20, параграф 3 от същата директива — малолетно дете?

3) Следва ли [член] 12, параграф 1, буква а), второто изречение от Директива [2011/95] да се тълкува в смисъл, че кандидат за международна закрила, палестински бежанец, регистриран от UNRWA, може да се върне в зоната на действие на UNRWA, която е напуснал, и по-специално град Газа, когато към момента на разглеждане на жалбата му срещу решение за отказ пред съда:

– няма сигурни данни, че това лице ще може да получи от UNRWA необходимите му помощи от храна, здравни услуги, лекарства и медицински консумативи, образование,

- данните за общата ситуация в град Газа и за UNRWA според [документ, озаглавен „Позиция на ВКБООН за връщането в Газа“, от март 2022 г.], са преценени като извеждащи от зоната на действие на UNRWA и основание за невръщане, в това число [че] при връщането кандидатът ще пребивава при достойни условия на живот?

Предвид ситуацията в Ивицата Газа към посочения момент и доколкото кандидатът за международна закрила е зависим от помощите от UNRWA за храна, здравни услуги, лекарства и медицински консумативи, то личното му положение попада ли в даденото тълкуване за крайна нищета по чл. 4 от [Хартата], дадено с решение от 19 март 2019 г., *Abubacarr Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 4 от диспозитива, с оглед прилагането и спазването на забраната за връщане по чл. 21, параграф 1 от Директива [2011/95] във връзка с чл. 19 от [Хартата] към този кандидат?

При данните за общата ситуация в град Газа и за UNRWA, следва ли на въпроса за връщането в Газа да се даде различен отговор само на основание, че кандидатът за закрила е малолетно дете, с оглед зачитането на висшия интерес на детето и осигуряване на неговото благоденствие и социално развитие, неговата сигурност и безопасност?

4) В зависимост от отговора на трети въпрос:

Следва ли [член] 12, параграф 1, буква а) второто изречение от Директива 2011/95, и конкретно предвиденото в разпоредбата „тези лица *ipso facto* имат право на предимствата по настоящата директива“, в конкретния случай да се тълкува [в смисъл], че:

- А) по отношение на кандидата за закрила — палестинец без гражданство, регистриран от UNRWA, е приложима забраната за връщане по чл. 21, параграф 1 от Директива [2011/95] във връзка с чл. 19 от [Хартата] — по причини, че при връщането в град Газа, лицето ще бъде изложено на риск от нечовешко и унижително отнасяне поради възможността да изпадне в крайна нищета, [и] попада в приложното поле на чл. 15, [буква б)] от Директива [2011/95] за предоставяне на субсидиарна закрила,

ИЛИ

- Б) по отношение на кандидата за закрила — палестинец без гражданство, регистриран от UNRWA, предполага признаването от тази държава членка на качеството на бежанец по смисъла на член 2, буква в) от тази директива и предоставяне по право на статут на бежанец на това лице, доколкото то не попада в приложното поле на член 12, параграф 1, буква б) или параграфи 2 и 3 от същата директива, по аналогия от т. 2 от диспозитива на решение от 19 декември 2012 г., *Abed El Karem El Kott* и др., C-364/11, EU:C:2012:826, без да се взема[т] предвид обстоятелствата по отношение на същото лице, относими към чл. 15, [буква б)] от Директива [2011/95] за предоставяне на субсидиарна закрила?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 42 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 40 от Директива 2013/32, разглеждан във връзка с член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95, трябва да се тълкува в смисъл, че органът, който се произнася по основателността на последваща молба за международна закрила, е длъжен да разгледа фактите, представени в подкрепа на тази молба, включително когато тези факти вече са били преценени от органа, който окончателно е отхвърлил първата молба за международна закрила.
- 43 За да се отговори на този въпрос, следва да се припомни, на първо място, че съгласно член 2, букви д) и р) от Директива 2013/32 последващата молба е молба за международна закрила, подадена след вземането на окончателно решение по предишна молба, тоест решение, което вече не подлежи на обжалване в рамките на глава V от тази директива.
- 44 Следователно последващата молба сама по себе си представлява молба за международна закрила, и то независимо от правното основание, въз основа на което е подадена такава последваща молба, както по същество подчертава генералният адвокат в точка 45 от заключението си.
- 45 В случая от преписката, с която разполага Съдът, е видно, че първата молба за международна закрила, подадена от SN и LN, е отхвърлена с мотива, че представените в подкрепа на тази молба обстоятелства не позволяват да се докаже, че SN и LN са напуснали Ивицата Газа поради опасения от преследване по смисъла на член 2, буква г) от Директива 2011/95.
- 46 Едва след като взетото по тази първа молба решение става окончателно, SN и LN подават новата си молба за международна закрила, която следователно трябва да се счита за последваща молба по смисъла на член 2, буква р) от Директива 2013/32.
- 47 На второ място, последващата молба на SN и LN е приета за допустима с решение от 28 август 2020 г., като новият елемент, на който тя се основава, е свързан с доказателството за регистрацията на тези лица без гражданство от палестински произход от UNRWA.
- 48 На трето място, когато са изпълнени условията за допустимост на последваща молба, тази молба трябва да се разгледа по същество, при това, както се уточнява в член 40, параграф 3 от Директива 2013/32, в съответствие с глава II от тази директива, която съдържа основните принципи и гаранции, приложими към молбите за международна закрила (решение от 8 февруари 2024 г., Bundesrepublik Deutschland (Допустимост на последваща молба), C-216/22, EU:C:2024:122, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 49 Следователно член 40, параграф 3 от Директива 2013/32 не прави никакво разграничение между първа и последваща молба за международна закрила, що се отнася до естеството на елементите или фактите, с които да се докаже, че кандидатът отговаря на условията за лице, на което е предоставена международна закрила по силата на Директива 2011/95. Във всички случаи оценката на фактите и обстоятелствата в подкрепа на тези молби трябва да се

извърши в съответствие с член 4 от Директива 2011/95 (вж. в този смисъл решение от 10 юни 2021 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Нови елементи или нови факти), C-921/19, EU:C:2021:478, т. 40).

- 50 Посоченият член 4, параграф 2 определя необходимите елементи в подкрепа на молба за международна закрила, които се състоят от „декларации на молителя и от всички документи, с които разполага молителят, за своята възраст, минало, включително и за свързаните с него роднини, самоличност, гражданство(а), държава(и), както и за мястото или местата на предишно пребиваване, предходни молби за убежище, за своя маршрут на пътуване, документи за пътуване, както и причини за подаване на молба за международна закрила“.
- 51 От своя страна член 4, параграф 3, букви а) и б) от Директива 2011/95 налага оценяване на молбата за всеки отделен случай, като се вземат под внимание по-специално всички относими факти, свързани с държавата на произход в момента на вземането на решение по молбата, и относими документи, представени от молителя, включително и информация, позволяваща да се определи дали молителят е бил или би могъл да бъде обект на преследване или на тежки посегателства.
- 52 Освен това, както по същество подчертава генералният адвокат в точка 55 от заключението си, член 10 от Директива 2013/32, който се съдържа именно в глава II от нея, предвижда в параграф 3, буква а), че молбите за международна закрила се разглеждат индивидуално, обективно и безпристрастно.
- 53 От това следва, че органът, който се произнася по основателността на последваща молба, не може да се ограничи само до преценката на новите елементи или факти, представени в подкрепа на нейната допустимост, а трябва да вземе предвид всички доказателства, представени от кандидата в подкрепа на тази последваща молба, в съответствие с член 4, параграф 1 от Директива 2011/95 (решение от 10 юни 2021 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Нови елементи или нови факти), C-921/19, EU:C:2021:478, т. 44).
- 54 Обстоятелството, че елемент в подкрепа на последваща молба вече е бил преценен при разглеждането на предишна молба за международна закрила, по която е постановено влязло в сила решение за отказ, не може да е пречка органът, който се произнася по последващата молба, да преразгледа такъв елемент с оглед на обстоятелствата, които изпъкват в резултат от новите елементи или факти, позволили тази молба да се приеме за допустима, за да се произнесе по същество по последната молба.
- 55 Всъщност само на етапа на разглеждане на допустимостта на последващата молба компетентният национален орган трябва да се ограничи до проверка, от една страна, дали в подкрепа на тази молба съществуват елементи или факти, които не са били разгледани при приемане на решението по предишната молба, което вече е окончателно, и от друга страна, дали само тези нови елементи или факти увеличават в значителна степен вероятността кандидатът да бъде признат за лице, на което е предоставена международна закрила (вж. в този смисъл решение от 10 юни 2021 г., *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Нови елементи или нови факти), C-921/19, EU:C:2021:478, т. 50). Освен това, дори когато се разглежда допустимостта на последваща молба тези нови елементи или факти не могат да бъдат преценявани напълно независимо от контекста, в който са настъпили, включително когато този контекст не се е променил след окончателното отхвърляне на предишната молба.

- 56 Това тълкуване се налага в още по-голяма степен, когато новият елемент, представен в подкрепа на последващата молба, не представлява само фактическо обстоятелство, а може да предизвика прилагането на правна норма, различна от тази, въз основа на която компетентният орган се е произнесъл по предишната молба, като член 12, параграф 1, буква а) от Директива 2011/95, който се отнася до случаите на преустановяване на закрилата или помощта на UNRWA. При това положение елементите, които вече са били разгледани в хода на предишната процедура, трябва да бъдат оценени отново с оглед на характеристиките на това ново правно основание.
- 57 Накрая, предвид съмненията на запитващата юрисдикция в това отношение, следва да се подчертае, че посоченото тълкуване изобщо не се поставя под въпрос от член 40, параграф 1 от Директива 2013/32. Всъщност, както отбелязва Европейската комисия, доколкото се прилага за последващите молби, тази разпоредба се отнася до много специфичната хипотеза, в която националното право допуска по изключение производството, в резултат на което предишната молба е била окончателно отхвърлена, да бъде възобновено поради наличието на последваща молба.
- 58 С оглед на гореизложеното на първия въпрос следва да се отговори, че член 40 от Директива 2013/32, разглеждан във връзка с член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95, трябва да се тълкува в смисъл, че органът, който се произнася по основателността на последваща молба за международна закрила, е длъжен да разгледа фактите, представени в подкрепа на тази молба, включително когато тези факти вече са били преценени от органа, който окончателно е отхвърлил първата молба за международна закрила.

По втория и третия въпрос

- 59 С втория и третия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че закрилата или помощта на UNRWA, от която се ползва кандидат за международна закрила, лице без гражданство от палестински произход, трябва да се счита за преустановена по смисъла на тази разпоредба, когато посоченият орган не е в състояние по каквато и да било причина, включително по причина, свързана с общата ситуация в сектора от зоната на действие на този орган, в който се е намирало обичайното пребиваване на това лице без гражданство, да осигури на последното, евентуално с оглед на уязвимото му състояние, достойни условия на живот, отговарящи на неговата мисия, без това лице да е длъжно да доказва, че е конкретно засегнато от тази обща ситуация поради присъщи на личното му положение обстоятелства. В този контекст запитващата юрисдикция иска да се установи в кой момент трябва да се извърши преценката дали закрилата или помощта на UNRWA трябва да се счита за преустановена. Освен това тази юрисдикция пита дали обстоятелството, че същото лице без гражданство е малолетно дете, е от значение за целите на тази преценка.
- 60 В самото начало следва да се изтъкне, че съгласно член 12, параграф 1, буква а), първо изречение от Директива 2011/95 всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, „когато попада в приложното поле на член 1, [раздел D] от Женевската конвенция относно закрилата или помощта от органи или агенции на Организацията на обединените нации, различни от [ВКБООН]“.

- 61 Член 1, раздел D, първа алинея от Женевската конвенция гласи, че тя не се прилага по отношение на лица, „ползващи се в момента“ от закрилата или помощта „на органи или организации на Организацията на обединените нации, различни от [ВКБООН]“.
- 62 По-конкретно всяко лице като SN или LN, което е регистрирано от UNRWA, следва да се ползва от закрила и помощ от този орган с цел подпомагане на благосъстоянието му в качеството му на бежанец (решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-294/22, EU:C:2023:733, т. 29 и цитираната съдебна практика).
- 63 Поради този специфичен статут на бежанец, установен за палестинците в посочените територии в Близкия изток, регистрираните от UNRWA лица по принцип са изключени от кръга на бежанците в Европейския съюз по силата на член 12, параграф 1, буква а), първо изречение от Директива 2011/95, който съответства на член 1, раздел D, първа алинея от Женевската конвенция (решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-294/22, EU:C:2023:733, т. 30 и цитираната съдебна практика).
- 64 При все това от член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95, който съответства на член 1, раздел D, втора алинея от Женевската конвенция, следва, че ако закрилата или помощта на UNRWA бъде преустановена на каквото и да е основание, без положението на тези лица да бъде окончателно уредено в съответствие с относимите резолюции на Общото събрание на Организацията на обединените нации, тези лица *ipso facto* имат право на предимствата по Директива 2011/95 (решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-294/22, EU:C:2023:733, т. 31 и цитираната съдебна практика).
- 65 Безспорно е обаче, че положението на лицата, ползващи се от оказваната от UNRWA закрила или помощ, до момента не е окончателно уредено, което се установява от последователните резолюции на Общото събрание на Организацията на обединените нации.
- 66 Въз основа на тези предварителни уточнения е важно, на първо място, да се подчертае, че член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95 съответства по същество на член 12, параграф 1, буква а) от Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 304, 2004 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 52), така че съдебната практика по втората от тези разпоредби е релевантна за тълкуването на първата (решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-294/22, EU:C:2023:733, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 67 В това отношение Съдът вече е уточнил, че самото отпътуване на съответното лице от зоната на действие на UNRWA, независимо от причината за това отпътуване, не може да сложи край на предвиденото в член 12, параграф 1, буква а), първо изречение от тази директива изключване от кръга на бежанците, и че следователно самото отсъствие от тази зона или доброволното решение за напускането ѝ не може да се окачествява като преустановяване на закрилата или помощта на UNRWA по смисъла на член 12, параграф 1,

буква а), второ изречение от посочената директива (решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), С-294/22, EU:C:2023:733, т. 34 и цитираната съдебна практика).

- 68 Съдът обаче е постановил, че преустановяването на закрилата или помощта, предоставяна от орган или организация като UNRWA, може да произтича не само от самото премахване на този орган или тази организация, но и от невъзможността за посочения орган или институция да изпълнява мисията си (решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), С-294/22, EU:C:2023:733, т. 35 и цитираната съдебна практика).
- 69 По този начин, когато решението за напускане на зоната на действие на UNRWA е мотивирано от принуда и независещи от волята на съответното лице обстоятелства, при такова положение може да се направи изводът, че помощта, от която се е ползвало това лице, е преустановена по смисъла на член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95 (решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), С-294/22, EU:C:2023:733, т. 36 и цитираната съдебна практика).
- 70 Това тълкуване е съобразено с целта на посочената разпоредба, която по-конкретно трябва да гарантира приемствеността при закрилата на бежанците от Палестина като такива чрез ефективна закрила или помощ, а не само като гарантира съществуването на организация или орган, натоварен с предоставянето на тази помощ или тази закрила, при това докато тяхното положение бъде окончателно уредено в съответствие с приложимите резолюции на Общото събрание на ООН (решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), С-294/22, EU:C:2023:733, т. 37 и цитираната съдебна практика).
- 71 Ето защо член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95 се прилага, когато въз основа на индивидуална оценка на всички релевантни обстоятелства се установи, че съществува сериозна заплаха за личната безопасност на съответното лице без гражданство от палестински произход и че UNRWA, чиято помощ е била поискана от заинтересованото лице, не е в състояние по каквато и да било причина да му осигури условия на живот, отговарящи на нейната мисия, като така лицето без гражданство е принудено поради обстоятелства, които не може да контролира и са независими от волята му, да напусне зоната на действие на UNRWA (решения от 25 юли 2018 г., Алхето, С-585/16, EU:C:2018:584, т. 86, от 3 март 2022 г., Secretary of State for the Home Department (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), С-349/20, EU:C:2022:151, т. 50, и от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), С-294/22, EU:C:2023:733, т. 38 и 44).
- 72 В това отношение е важно да се уточни, от една страна, че условието за наличие на сериозна заплаха за личната безопасност на кандидата предполага, че кандидатът трябва лично да е изправен пред сериозна заплаха за безопасността в съответния сектор от зоната на действие на UNRWA, без обаче да изисква тази сериозна заплаха за личната сигурност да притежава специфични характеристики, присъщи на личността на този кандидат, или да бъде породена поради особеното му положение. Що се отнася до невъзможността UNRWA да осигури на кандидата условия на живот, отговарящи на нейната мисия, такъв е случаят, когато по каквато и да било причина, включително поради преобладаващата в този сектор обща ситуация, този орган не е в състояние да осигури на кандидата достойни условия на

живот и минимална сигурност (вж. в този смисъл решение от 13 януари 2021 г., Bundesrepublik Deutschland (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-507/19, EU:C:2021:3, т. 54).

- 73 Освен това индивидуалната оценка на тези условия предполага надлежно да се вземат предвид конкретното положение на кандидата, както и доколко същият е уязвим (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2020 г., Addis, C-517/17, EU:C:2020:579, т. 54). В това отношение трябва да се обърне особено внимание на всяко обстоятелство, което дава основание да се приеме, че съответното лице без гражданство от палестински произход има специфични основни нужди, свързани с уязвимо състояние, и по-специално на евентуалното обстоятелство, че това лице без гражданство е ненавършило пълнолетие лице, като при това положение в съответствие с член 24, параграф 2 от Хартата трябва да се вземе предвид висшият интерес на това дете. За тази цел, както следва по-специално от съображение 18 от Директива 2011/95, компетентният национален орган трябва да обърне особено внимание по-специално на принципа на целостта на семейството, благоденствието и социалното развитие на ненавършилото пълнолетие лице, както и на съображения, свързани с неговата безопасност и сигурност.
- 74 Освен това фактът, че предоставяната от UNRWA закрила или помощ е на по-ниско равнище от тази, от която лицето без гражданство от палестински произход би могло да се ползва, ако му беше предоставен статут на бежанец в държава членка, не е достатъчен, за да се приеме, че то е било принудено да напусне зоната на действие на UNRWA или че не може да се завърне в нея (вж. в този смисъл решение от 5 октомври 2023 г., OFPRA (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-294/22, EU:C:2023:733, т. 45).
- 75 На второ място, както изтъква генералният адвокат в точка 63 от заключението си, компетентните национални органи и юрисдикции трябва да проверят не само дали напускането на зоната на действие на UNRWA от кандидатите за статут на бежанец съгласно член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95 може да бъде оправдано по причини, които тези кандидати не могат да контролират и са независими от волята им, и които съответно са им попречили да получат закрила или помощ от UNRWA, но също така и дали в момента, в който компетентните административни органи разглеждат молба за предоставяне на статут на бежанец, или в момента, в който компетентната юрисдикция се произнася по жалбата срещу решение за отказ да се предостави такъв статут, тези лица са възпрепятствани да получат такава закрила или помощ поради влошената обстановка във въпросната зона на действие по причини, които не могат да контролират и са независими от волята им (вж. в този смисъл решение от 3 март 2022 г., Secretary of State for the Home Department (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-349/20, EU:C:2022:151, т. 57 и 58).
- 76 Всъщност, от една страна, въпросът дали закрилата или помощта на UNRWA е преустановена по отношение на лицето без гражданство от палестински произход, трябва да се разгледа от компетентния административен орган въз основа на индивидуална оценка на всички релевантни обстоятелства в съответствие с член 4 от Директива 2011/95. От член 4, параграф 3, буква а) от Директива 2011/95 обаче следва, че за произнасянето по молба за международна закрила е необходимо да се вземат предвид всички относими факти, свързани с държавата на произход „в момента на вземането на решение по молбата“. От друга страна, по силата на член 46, параграф 3 от Директива 2013/32 държавите членки са длъжни да уредят националното си право така, че разглеждането на жалбите, посочени в тази разпоредба, да включва „цялостно и ex nunc“ разглеждане, което

предполага, че компетентната юрисдикция взема предвид по-специално всички обстоятелства, които ѝ позволяват да извърши актуализирана преценка на разглеждания случай (вж. в този смисъл решение от 3 март 2022 г., *Secretary of State for the Home Department* (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-349/20, EU:C:2022:151, т. 54, 55 и 61).

- 77 В това отношение е важно още да се отбележи, че член 10, параграф 3, буква б) от Директива 2013/32 задължава държавите членки да гарантират, че е набавена точка и актуализирана информация от различни източници, като например Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (EUAA) и ВКБООН, както и от съответните международни организации за защита на правата на човека, по отношение на общата обстановка в страната на произход на кандидата или, ако те са лица без гражданство, в държавата на предишното им обичайно пребиваване.
- 78 От гореизложеното следва, че лице без гражданство от палестински произход, което е поискало помощта на UNRWA, попада в приложното поле на член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95, когато въз основа на индивидуална и актуализирана оценка на всички релевантни обстоятелства се окаже, че ако се завърне в сектора от зоната на действие на UNRWA, в който е било обичайното му пребиваване, би съществувала сериозна заплаха за личната безопасност на това лице без гражданство, като се има предвид евентуално уязвимото му състояние, и че по каквато и да било причина, включително преобладаващата в този сектор обща ситуация, UNRWA не е в състояние да осигури на посоченото лице без гражданство достойни условия на живот и минимална сигурност, като се имат предвид евентуално специфичните нужди, свързани с уязвимото му състояние.
- 79 Поради това трябва да се приеме, че лице без гражданство от палестински произход не може да се завърне в сектора от зоната на действие на UNRWA, в който е било обичайното му пребиваване, когато невъзможността да получи закрилата или помощта на UNRWA поради каквато и да било причина създава за това лице без гражданство реална опасност да бъде изложено на условия на живот, които не му гарантират, че в съответствие с мисията на UNRWA ще бъдат задоволени основните му нужди във връзка с неговото здраве, образование и издръжка, като евентуално се вземат предвид неговите специфични основни нужди поради принадлежността му към група лица, характеризираща се с основание за уязвимост, каквото е възрастта.
- 80 На трето място, доколкото запитващата юрисдикция подчертава, че в делото по главното производство SN и LN не са се позовали на причини, свързани с личното им положение, за да докажат, че закрилата или помощта на UNRWA е преустановена по отношение на тях, важно е да се отбележи, първо, че запитващата юрисдикция следва да вземе предвид не само обстоятелствата, изтъкнати в подкрепа на тази молба, но и обстоятелствата, които органът, решил да отхвърли тази молба, е взел предвид или е могъл да вземе предвид, както и обстоятелствата, настъпили след това решение, като се има предвид задължението на този орган по силата на член 4, параграф 1 от Директива 2011/95 да съдейства активно на кандидата, за да допълни и определи релевантните за молбата му доказателства (вж. в този смисъл решения от 25 юли 2018 г., *Алхето*, C-585/16, EU:C:2018:584, т. 113, и от 3 март 2022 г., *Secretary of State for the Home Department* (Статут на бежанец на лице без гражданство от палестински произход), C-349/20, EU:C:2022:151, т. 64).

- 81 Второ, запитващата юрисдикция подчертава още, че общата ситуация в Газа действително засяга способността на UNRWA да предоставя ефективна помощ и закрила на лицата без гражданство от палестински произход, които се намират в този сектор. В този контекст тя се позовава по-специално на Резолюция на Европейския парламент от 19 април 2018 г. относно положението в Ивицата Газа (ОВ С 390, 2019 г., стр. 108), от която е видно, че положението в Ивицата Газа е „дове[ло] до влошаваща се, безпрецедентна хуманитарна криза в района“, както и на документа от март 2022 г., озаглавен „Позиция на ВКБООН за връщането в Газа“, в който ВКБООН посочва, че влошаването на общата ситуация в посочения град е фактор, който трябва да се вземе предвид при разглеждането на молбите за международна закрила. По-специално предвид уликите за сериозни нарушения и злоупотреба с международно признатите права на човека и хуманитарното право, както и продължаващата нестабилност в посочения сектор, ВКБООН приканил държавите да разрешат на всички цивилни лица, бягащи от Ивицата Газа, да влязат на тяхна територия и да спазват принципа на забрана за връщане. ВКБООН изрично подчертава, че положението в този сектор може да представлява обективна причина, обосноваваща напускането му от палестинските бежанци, като поради това обяснява, че закрилата или помощта на UNRWA трябва да се счита за преустановена по отношение на тях.
- 82 Оттогава, както по същество отбелязва генералният адвокат по-специално в точка 64 от заключението си, както условията на живот в Ивицата Газа, така и способността на UNRWA да изпълнява мисията си са претърпели безпрецедентно влошаване поради последиците от събитията от 7 октомври 2023 г.
- 83 Запитващата юрисдикция следва да определи, с оглед по-специално на информацията, посочена в точка 77 от настоящото решение, дали UNRWA не може по каквато и да било причина, включително преобладаващата в Ивицата Газа обща ситуация, да осигури на никое лице без гражданство от палестински произход, което е поискало помощта ѝ и пребивава в този сектор, възможността да пребивава там при достойни условия на живот и минимална сигурност.
- 84 Такъв би бил по-специално случаят, ако в разглеждания сектор от зоната на действие на UNRWA всяко лице без гражданство от палестински произход се намира, независимо от своята воля и личния си избор, в положение на крайна материална нищета, без да може да задоволява най-основните си потребности, по-специално от храна, лична хигиена и дом, което би увредило физическото или психическото му здраве или би довело до влошаване на положението му, несъвместимо с човешкото достойнство по смисъла на член 4 от Хартата (вж. в това отношение решение от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 92).
- 85 Накрая, ако запитващата юрисдикция стигне до извода, че с оглед на общите условия на живот, преобладаващи в Ивицата Газа към момента на нейното произнасяне, закрилата или помощта на UNRWA в този сектор от нейната зона на действие трябва да се счита за преустановена по отношение на SN или LN, тя би следвало да продължи индивидуалното разглеждане на молбите им, за да провери дали за SN или LN е приложимо някое от основанията за изключване, посочени в член 12, параграф 1, буква б) и параграфи 2 и 3 от Директива 2011/95.
- 86 Ако случаят не е такъв, на тези лица без гражданство от палестински произход би трябвало по право да се предостави статут на бежанец (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2012 г., Abed El Karem El Kott и др., C-364/11, EU:C:2012:826, т. 81).

- 87 С оглед на гореизложеното на втория и третия въпрос следва да се отговори, че член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че закрилата или помощта на UNRWA, от която се ползва кандидат за международна закрила, лице без гражданство от палестински произход, трябва да се счита за преустановена по смисъла на тази разпоредба, когато, от една страна, този орган не е в състояние — по каквато и да било причина, включително по причина, свързана с общата ситуация в сектора от зоната на действие на посочения орган, в който е било постоянното пребиваване на споменатото лице без гражданство — да осигури на това лице без гражданство, евентуално с оглед на уязвимото му състояние, достойни условия на живот, отговарящи на неговата мисия, без то да е длъжно да доказва, че е конкретно засегнато от тази обща ситуация поради присъщи на личното му положение обстоятелства, и от друга страна, при завръщане в посочения сектор за същото лице без гражданство съществува сериозна заплаха за безопасността му, евентуално предвид уязвимото му състояние, като административните и съдебните органи са длъжни да извършат индивидуална преценка на всяка молба за международна закрила, основана на тази разпоредба, в рамките на която възрастта на съответното лице може да бъде релевантна. По-специално помощта или закрилата на UNRWA трябва да се счита за преустановена по отношение на кандидата, когато по каквато и да било причина този орган не може повече да осигури на никое лице без гражданство от палестински произход, което пребивава в сектора от зоната на действие на този орган, където е било обичайното пребиваване на този кандидат, достойни условия на живот или минимални условия на безопасност. Въпросът дали закрилата или помощта на UNRWA трябва да се разглежда като преустановена, следва да се преценява към момента, в който посоченото лице без гражданство е напуснало сектора от зоната на действие на UNRWA, в която е било обичайното му пребиваване, към момента, в който компетентните административни органи се произнасят по молбата му за международна закрила, или към момента, в който компетентната юрисдикция се произнася по всяка жалба срещу решение, с което се отхвърля тази молба.

По четвъртия въпрос

- 88 С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали изразът „тези лица *ipso facto* имат право на предимствата по настоящата директива“, съдържащ се в член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95, трябва да се тълкува в смисъл, от една страна, че ако съответните лица бъдат върнати в някой от секторите от зоната на действие на UNRWA и в този сектор те са изложени на опасност от нечовешко и унизително отношение, следва *ipso facto* да се счита, че те попадат в обхвата на забраната за връщане, предвидена в член 21, параграф 1 от Директива 2011/95, разглеждан във връзка с член 19 от Хартата, както и в приложното поле на член 15, буква б) от Директива 2011/95 относно предоставянето на субсидиарна закрила, или от друга страна, че тези лица би трябвало *ipso facto* да получат статут на бежанец, без да се вземат предвид специфичните за тях обстоятелства, които са от значение за предоставянето на субсидиарна закрила.
- 89 Тъй като в искането си запитващата юрисдикция не е изложила причините, поради които иска тълкуване на тези разпоредби от правото на Съюза, и връзката, която прави между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо към спора, с който е сезирана (решение от 14 септември 2023 г., Винал, C-820/21, EU:C:2023:667, т. 98 и цитираната съдебна практика), следва да се приеме, че четвъртият въпрос е недопустим.

По съдебните разноски

- 90 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

- 1) Член 40 от Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила, разглеждан във връзка с член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила,

трябва да се тълкува в смисъл, че

органът, който се произнася по основателността на последваща молба за международна закрила, е длъжен да разгледа фактите, представени в подкрепа на тази молба, включително когато тези факти вече са били преценени от органа, който окончателно е отхвърлил първата молба за международна закрила.

- 2) Член 12, параграф 1, буква а), второ изречение от Директива 2011/95

трябва да се тълкува в смисъл, че

закрилата или помощта на Агенцията на ООН за подпомагане и работа (с палестинските бежанци в Близкия изток) (UNRWA), от която се ползва кандидат за международна закрила, лице без гражданство от палестински произход, трябва да се счита за преустановена по смисъла на тази разпоредба, когато, от една страна, този орган не е в състояние — по каквато и да било причина, включително по причина, свързана с общата ситуация в сектора от зоната на действие на посочения орган, в който е било постоянното пребиваване на споменатото лице без гражданство — да осигури на това лице без гражданство, евентуално с оглед на уязвимото му състояние, достойни условия на живот, отговарящи на неговата мисия, без то да е длъжно да доказва, че е конкретно засегнато от тази обща ситуация поради присъщи на личното му положение обстоятелства, и от друга страна, при завръщане в посочения сектор за същото лице без гражданство съществува сериозна заплаха за безопасността му, евентуално предвид уязвимото му състояние, като административните и съдебните органи са длъжни да извършат индивидуална преценка на всяка молба за международна закрила, основана на тази разпоредба, в рамките на която възрастта на съответното лице може да бъде релевантна. По-специално помощта или закрилата на UNRWA трябва да се счита за преустановена по отношение на кандидата, когато по каквато и да било причина този орган не може повече да осигури на никое лице

без гражданство от палестински произход, което пребивава в сектора от зоната на действие на този орган, където е било обичайното пребиваване на този кандидат, достойни условия на живот или минимални условия на безопасност. Въпросът дали закрилата или помощта на UNRWA трябва да се разглежда като преустановена, следва да се преценява към момента, в който посоченото лице без гражданство е напуснало сектора от зоната на действие на UNRWA, в която е било обичайното му пребиваване, към момента, в който компетентните административни органи се произнасят по молбата му за международна закрила, или към момента, в който компетентната юрисдикция се произнася по всяка жалба срещу решение, с което се отхвърля тази молба.

Подписи